

ЛІТЕРАТУРА

1. Бережанська земля. Історико-мемуарний збірник. – Нью Йорк, Париж, Сідней, Торонто: Вид-во «Бережани», 1970. – 887 с.
2. Гирман В., Козача С. Гончарні осередки Тернопільщини / В. Гирман, С. Козача // Українське гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1995. – Опішне: Українське народознавство, 1996. – Кн. 3. – С. 173-186.
3. Державний архів Тернопільської області. – Фонд 137. – Опис 1. – Од.зб.94. – Арк. 1.
4. Державний архів Тернопільської області. – Фонд 143. – Опис 1. – Од.зб. 7. – Арк. 2.
5. Івашків Г. Декор української народної кераміки XVI – першої половини XX століть / Г. Івашків. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2007. – 544 с.
6. Колупаєва А. Українські кахлі XIV – початку XX століть. Історія. Типологія. Іконографія. Ансамблевість / А. Колупаєва. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2006. – 384 с.
7. Кушнір В. Товсте – містечко в Медоборах / В. Кушнір. – Прошнів-Осада: МПП «Талія», 2009. – 302 с.
8. Лащук Ю. П. Українські кахлі IX–XIX ст. / Ю. П. Лащук. – Ужгород, 1993. – 76 с.
9. Нога О. Українська художньо-промислова кераміка Галичини (1840-1940) / О. Нога. Львів, НВФ «Українські технології», 2003. – 317 с.
10. Польові матеріали автора. Інформатор – робітник кахельного цеху Михайло Ґашнір з с. Товсте Гусятинського району Тернопільської області. Записано 28. 10. 2010 р. Вольською С. О.
11. Польові матеріали автора. Інформатор – Михайло Сидор з с. Рогачин Бережанського району Тернопільської області. Записано 13. 11. 2009 р. Вольською С. О.
12. Польові матеріали автора. Інформатор – завідувач кахельним цехом Роман Чорний з с. Завалів Бережанського району Тернопільської області. Записано 19. 06. 1 2010 р. Вольською С. О.
13. Польові матеріали автора. Інформатор – Степан Швак з с. Товсте Гусятинського району Тернопільської області. Записано 03.08.2010 р. Вольською С. О.
14. Польові матеріали автора. Інформатор – син Левка Іванкевича архітектор Ярополк Іванкевич. Записано 22. 12. 2010 р. Вольською С. О.
15. Селівачов М. Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія) / М. Р. Селівачов [Предмова акад. М. В. Поповича]. – 2-ге вид. – К.: Редакція вісника «Ант», 2009. – 408 с.
16. Тернопільський обласний краєзнавчий музей. – СКФ 516, СКФ 518, СКФ 519, СКФ 520.
17. Тернопільський обласний краєзнавчий музей. – СКФ 602.
18. Фостаківський І. Товсте (до монографії містечка) / І. Фостаківський // Шляхами Золотої Поділля. Регіональний історико-мемуарний збірник Тернопільщини. – 2-ге вид. – Філядельфія, ПА: НТШ, 1983. – Т. 1 (21). – С. 267-288.

УДК 710 (477.84)

Л. М. КВИЧ

**КУЛЬТ ЗАРВАНИЦЬКОЇ БОГОМАТЕРІ В БОГОСЛОВСЬКІЙ
І ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ**

У статті розглянуто літературні твори, які розкривають історію шанування Зарваницької Богоматері і є відображенням її культу в богослов'ї та художній літературі від найдавніших часів до сьогодення.

Ключові слова: культ, традиція, література, образність.

**КУЛЬТ ЗАРВАНИЦКОЙ БОГОМАТЕРИ В БОГОСЛОВСКОЙ
И ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ**

В статье рассматриваются литературные произведения, которые раскрывают историю почитания Зарваницкой Богородицы и являются отображением ее культа в богословии и художественной литературе из самых древних времен до наших дней.

Ключевые слова: культ, традиция, литература, образность.

L. M. KVYCH

**THE CULT OF ZARVANICKOY OF MOTHER OF GOD IN THEOLOGICAL
AND ARTISTIC LITERATURE**

In the floor is considered literary works which expose history of celebration in honor of Zarvanickoy of Mother of God and are the reflection of its cult in divinity and artistic literature of the oldest times to toda .

Keywords: cult, tradition, literature, vividness.

Мешканці Галичини глибоко вшановували Богородичні ікони, зокрема, Зарваницьку, Почаївську, Крехівську, Гошівську. Культ чудотворних ікон утвердився тут разом з поширенням християнства, знайшовши вияв і в літературних творах.

Ознакою перших таких творів була їх насиченість релігійними мотивами, однак надалі у літературну творчість українців входять національні й політичні елементи.

Більшість людей здійснювали паломництво до Зарваниці з наміром приклясти з молитвою до Чудотворної ікони Матері Божої та набрати води з джерела, яке споконвіку вважалось цілющим. За багатомісячний період існування чудотворної Зарваниці її відвідали мільйони людей. Культ Марії особливо зріс у наші дні. Очевидно, причиною цього є не лише мальовнича природа і злагоджений ансамбль архітектурних сакральних будівель, а саме світлоносна ікона Зарваницької Матері Божої з дитятком Ісусом на руках. Власне чудотворна ікона є духовним і мистецьким серцем цього духовного осередку.

Актуальність теми визначається особливостями культу вшанування чудотворних ікон у Галичині. Одним з таких осередків є Марійський духовний центр «Зарваниця» на Тернопільщині, що, поряд з іншими святими місцями, є невід'ємною складовою духовно-мистецького життя краю. Досвід їхнього функціонування упродовж тривалого часу, спрямованого на гармонізацію стосунків людини з Богом, її співіснування зі світом природи і світом культури, є особливо актуальним в сучасному суспільстві.

Перші спроби дослідницької праці щодо появи та історії Зарваницької Богоматері простежується у публікаціях о. Андрія Мельника (1905 р.), Івана Ступницького (1849 р.), Володимира Новаківського (1902 р.). Юліан Катрій стверджує, що саме ікона в Зарваниці поряд з джерелом і чудотворним місцем, була в центрі Богородичного культу [12, с. 18]. До цієї тематики звертався Митрополит Андрей Шептицький, відкриваючи красу давньої ікони. Серед сучасних дослідників о.П.-Д. Квич (2009 р.) у своїх публікаціях розглядає багатогранну проблематику паломницького духовного центру Зарваниця, висвітлює історію Зарваниці та її святинь, богослов'я паломницького місця та чудотворної ікони Богоматері [9].

Мета статті полягає в тому, щоб на основі богословської і художньої літератури простежити еволюцію культу Зарваницької Богоматері, а також розкрити історію її вшанування протягом певного часу. Тому доцільним є аналіз літературних творів авторів, які чимало рядків присвятили чудотворним іконам і, зокрема, Зарваницькій Богородиці.

Зарваницька ікона Матері Божої належить до іконографічного типу Одігітрія (з грецької – «та, що вказує дорогу»). Історичні джерела безпосередньо не згадують про те, коли з'явилася в Зарваниці теперішня ікона Богоматері. Усні оповіді також не однаково інформують про це. Отець Мельник у 1926 році в збірці «Зарваниця» згадує три народні перекази [15, с. 28-29]. Один розповідає про появу ікони над джерелом монахові з Афону у XII столітті. Інший – про київського ченця, котрий утік від татар у 1240 році. А третій, який отець Мельник піддає

критиці, містить історію, про монахів-сербів, які принесли з собою ікону. Всі три версії дозволяють стверджувати, що ікона з'явилася чи була принесена монахом. Зовнішній вигляд ікони цілковито відповідає концепції особливої пошани до чудотворного образу, яка розвивалася в пізньому середньовіччі як у Візантії, так і в Західній Європі чи на Русі, знайшовши вияв у використанні дорогоцінних матеріалів. Прикрашання особливо шанованих чудотворних ікон мало протягом століть кілька характерних форм: дорогоцінні ризи-шати, воти, пелени-покривці, кивоти [12, с. 15].

Як твердить один із дослідників Богородичного культу Юліан Катрій, для Візантії, а також для країн, які перебували під впливом її культури (Італія, країни слов'янського світу), були типові культу Христа, Богоматері чи святих, присутніх у композиції чудотворних ікон. Такий самий феномен зустрічаємо і в Зарваниці, де, як бачимо на численних прикладах, саме ікона, поряд з джерелом і чудотворним місцем, була в центрі Богородичного культу [12, с. 17].

Митрополит Андрей Шептицький на початку ХХ ст., будучи по-європейськи освіченою людиною, відкрив для себе давню ікону і зачарувався явленою крізь віки красою Божого образу. « Я серцем відчував красу старої нашої ікони... Думаю, не тільки я відчував якийсь чар у всіх цих творах гірситичних мистецтв... По-моєму, вони так діють на людську природу, що часом у якусь хвилину фізичні дрижання емоції приймають людину на вид ікони від голови до стіп. Тоді-то дехто міг би приписати даній іконі якусь чудодійну або чарівну силу. В дійсності ті таємні дрижання тіла, та фізична емоція організму є хіба вислідом природного враження краси, що несвідомо захоплює людину... Гадаю, що лікар пояснив би це враження якимсь стисненням чи розширенням серця і порівняв би мистецьку емоцію до враження глибоко відчутної любові» [10, с. 248].

Як нащадки давнього аристократичного роду брати Шептицькі були знайомі зі світськими колами мистецтвознавців і колекціонерів європейських столиць. Вони й самі були такими колекціонерами, хоч керувалися зовсім не музейними чи мистецькими пристрастями. Втім, глибинний зміст ікони відкрився їм не одразу. «Ікона приймалася за рід приміненого мистецтва, як писанка. Зразу в цих іконах ми цінити перш за все їх вік. Щолиш по довгому часі ми дійшли до вивчення мистецьких прикмет нашої старої ікони» [10, с. 249].

Упродовж століть народні співці та поети зверталися у своїх віршах до релігійної тематики. Їх духовна поезія зосереджує увагу читача на темі поклоніння чудотворним іконам. До найбільш розповсюджених творів народної релігійної творчості належать апокрифи, легенди, оповідання, перекази та поеми за вказаною темою, де біблійні факти безпосередньо пов'язані з елементами народного побуту.

Відомий український етнолог Володимир Гнатюк у 1906 р. опублікував гімн на прославу та вшанування Зарваницької Богородиці, датований ХVІІ століттям:

Роди землі зберіться у Зарваниці.

Христу поклонімся,

Над Стрипою місто Зарваниця

В королівстві царським зриться цариця... [8, с. 2].

Слід звернути увагу на третій рядок пісні, у якому автор зазначає, що містечко Зарваниця лежить над рікою Стрипою.

Автор поезій на релігійну тематику отець Павло Штокалко з Львівщини опублікував у 1906 році збірку на честь Божої Матері «Квіти Марії», в якій змалював урочисті картини з життя Пречистої Діви від Благовіщення до Успіння:

Кивоте Завіта. Пречиста Маріє.

Не золото, срібло я в дарі несучу,

А пісні сердечні, моя Ти надіє,

Що людям голосять нетлінну красу.

Ті пісні, Маріє, Пречистая Мати,

У дарі покірінім від мене прийми

І ласк преобильних, росу благодати на край наш,

Маріє, всещедро зішли! [21, с. 163-164].

Культу ікони присвячено чимало літературних спогадів, поетичних розважань, наповнених прославленням зарваницької чудотворної ікони. Прикладом можуть слугувати спогади українського письменника, професора Богдана Лепкого про його зустріч з іконою Зарваницької Богородиці в довоєнні часи [13]. Його твори «Казка мого життя» і «На прощу до Зарваниці», хоч і написані прозою, але за образністю і стилістикою досягають рівня досконалої поетичної форми. Тут поет виявив свої найчистіші і найсердечніші почування, а водночас глибокий культ Марії.

Особливе сприйняття ікони Богдан Лепкий передає у поемі «На прощу до Зарваниці». Глянувши на чудотворну ікону, він відчув співчутливість і лагідне тепло: «...завіса піднялася вгору і появилася чудотворна ікона Зарваницької Матері Божої. Темна, наче замрячена літами й зітханнями тих тисячі душ, що шукали в неї помочі і потихи. Лиця не видно було добре, тільки очі дивилися так якось співчутливо й добряче, що я свої опустил додолу...» [13, с. 144-145].

Є в доробку Богдана Лепкого і поетичні рядки на честь Зарваницької Богородиці:

Бачу Тебе, о всепітая Мати,
У золотистій короні.
З сонця променів маєш ткані шати,
Мов лелії долоні.
Й до Тебе нині з далекого краю Крізь гук гармат,
крізь битву — З шумом буйного вітру посилаю оцю свою молитву:
Прости, коли ми в темряві блукали і не бачили цілі [13, с. 144-145].

Неабияким шанувальником Пречистої Марії був галицький літературознавець Василь Щурат. У 1901 він році написав віршований переказ «Турецький набіг» про чудодійні діяння ікони Божої матері з с. Зарваниці:

... Як із каплиці Божа Мати.
Звертала кулі і гармати,
Звертала кулі та рушниці;
Як невір втік з-під Зарваниці...» [22].

Крім віршів, Василь Щурат залишив датовану 1902 роком поему «Зарваниця», що стала зразком української релігійної поезії, яку вважають важливою подією в історії української літератури:

О Ти, що в найприкрішій хвилі
Ведеш усіх до Свого Сина,
Моя Провіднице Єдина,
Вкажи мету моїм дорогам,
Моїм стражданням і тривогам...
...Край риз святих слаба десниця
Нехай назветься — Зарваниця [22, с. 22].

Окрім згаданих творів, Василь Щурат багато років присвятив дослідженню культу Богоматері на українських землях і написав невеличку працю «Маріїнський культ Пречистої Діви на українських землях», а також «Почитання Матері Божої в Запорізькій Січі».

У першій половині ХХ ст. релігійні вірші, у яких звеличено Пресвяту Богородицю, створили Павло Штокало, Олесь Герета, Роман Завадович, Олекса Стефанович, Василь Лімниченко, Остап Грицай, Олег Стюарт, Богдан Лепкий, Антін Лотоцький, Юрій Шкрумеляк, Іван Франко. Всі вони були сучасниками Василя Щурата і багато з них читали його дослідницьку працю.

У часи переслідування припинилися публікації, присвячені вшануванню Зарваницької Богородиці, як і паломницькі акції, пов'язані з цим чудотворним місцем. Однак у діаспорі, зокрема в Канаді, у 1971 році вийшли у світ літературні спогади української письменниці Марії Кузьмович-Головінської, що містили такі поетичні рядки духовних переживань:

А в храмі тім і я молюсь, тихцем шепочу.
Жаркі слова благань так, як лиш серце вміє.
І серце те кладу я в стіп твоїх, Маріє [11, с. 77].

Український народ протягом своєї історії зазнав багато небезпек, отож не є дивом, що культ Пресвятої Богородиці має особливе літературне втілення. Від творів віс пошаною та глибоким довір'ям до Богородиці, надією на її підтримку і заступництво.

Цій темі присвятив свою книгу в 1998 р. отець Микола Вояківський, розглянувши всі чудотворні ікони Галичини та їх вшановування. Автор, зокрема, відзначає, що весь людський рід величає Пречисту Діву Марію як «двері спасіння» [6, с. 43].

Тернопільщина не належить до великих областей України, та цей край не обділений Господніми щедротами. Свідченням цього є наявність в кожному районі області багатьох святинь, зокрема чудотворних ікон та цілющих джерел, які дарують людям здоров'я і життєдайну силу.

З відновленням релігійного життя в Україні наприкінці ХХ ст. опублікована збірка статей Михайла Сагайдака та Петра Бубнія про Зарваницю у формі спогадів і переказів.

Володимир Вихрущ – поет, доктор економічних наук, член Спілки письменників України, автор понад 100 наукових праць, багатьох монографій, навчальних посібників. У його поетичному доробку є збірка, видана у 1996 році під назвою «Безсмертя душі» [7]. Особливу увагу привертає вірш «Зарваниця – віра джерела». Поет на основі власного досвіду та переживань змальовує різні періоди паломництва до Зарваниці, коли люди, йдучи до Богородиці з різних куточків світу, отримують ті ласки, яких потребують:

Сто стежок веде до Зарваниці,
І віки стежин цих не зітруть.
Люди йдуть до Матері-Цариці,
До криниці вільні люди йдуть... [7, с. 4-5].

Аналогічної теми торкалися у своїх творах тернопільські письменники, зокрема член Спілки письменників України, культурний діяч Богдан Чепурко («В коханім краю, в краю безкраім», 1997 р. [20]), літератор Леся Нікітюк («Зарваниця», 1998 р. [17]), автор багатьох поетичних збірок Марія Баліцька, чий вірш позначений особливим душевним поривом до Пресвятої Богородиці («До Зарваницької Діви Марії», 1998 р. [2], «На Аскольдовій могилі літо барви роздає...», 2003 р. [3], «Напитися Духа Святого можна у Зарваниці», 2005 р. [4]). Варто відзначити оповідання Тетяни Лучки «Зарваниця Джерело», 2001 р. [14], а також вірш «Зарваниця» молодій ще авторки Тетяни Мокрецької, переможниці багатьох конкурсів поезії, що був опублікований у 2003 р. в збірці поезій «Вишиванка слова»:

Десь у гривах лісів,
Серед ясних полів
Стоїть Зарваниця.
Сяйвом купол пливе,
І прочанин іде
До Зарваниці... [16].

У 2003 році опублікована ще одна збірка про Зарваницю, автором якої є Володимир Погорєцький. Він пропускає крізь серце як давнє минуле святині, так і сучасне поклоніння іконі: «Стою навколішках перед іконою Зарваницької Богородиці і плачу. Сльози мимоволі навертаються до очей, перехоплюють дух, бентежить сумління...» [18, с. 8].

Заслугують на увагу поезії Степана Бутрина, зокрема його вірш «До Зарваниці» (2005 р.), в якому наголошено на невмирущості Богородичного культу в наші дні:

Ведуть дороги до Зарваниці
Через поля, через ліси.
Людські потоки йдуть до каплиці
Напитись щедрої води... [5].

Письменниця Валентина Семеняк-Штангей з Черкащини, авторка унікальних та самобутніх високодуховних книг, свій творчий шлях поєднала з духовними пошуками. Духовний досвід наштовхнув її на думку взяти до рук перо, щоб нести людям поняття Добра, Любові, Миру, Злагоди. Читаючи поезії цієї авторки, мимоволі опиняєшся в середовищі Зарваницького духовного центру. Йдеться про вірш «Я – в Зарваниці, я – в раю»:

Липневий ранок пада мені до ніг –
Крислата липа обсипає цвітом.
Здасться, що зарваницькі джмелі
Літають, мов птахи, над всеньким світом.
Там ладан із церкви чути
Ще на початку села... [19].

Культ Богородиці знаходить відображення і в науковій богословській літературі, і в релігійних піснях, що з часом стають народними. Заслужують на увагу релігійні пісні, які прославляють, звеличують та вшановують Богородицю. Часто фрагменти давніх Богородичних пісень про Зарваницьку Богородицю ставали частинами новоукладених поетичних творів.

Особливе місце займає пісня «Спішім у Зарваницю», автором якої є сучасний поет з Тернопілля Михайло Ровенко. Традицією Зарваницьких релігійних святкувань кожної прощі є похід паломників зі свічками з парафіяльної церкви до джерела з піснею на устах:

Із Києва-міста, від злої орди
Чернець зраниений добрався сюди.

Приспів

Чудотворна Діво Маріє.
Витай, витай наша надія... [1, с. 149].

На підставі детального аналізу літературних текстів переконуємося, з якою пошаною вірні ставились і ставляться до чудотворної ікони Богородиці у Зарваниці.

Культ Зарваницької Богоматері у ХХ столітті – це культ, зосереджений навколо ікони, джерела та чудотворного місця. Ікону Зарваницької Богоматері у ХХ столітті почали сприймати як своєрідний «палладіум» України. У сприйнятті мирян ця святиня зазнала певної еволюції від званої чудотворної ікони довоєнної Галичини до оберегу всієї України у 90-их роках ХХ століття, від «Матері найбідніших» до урочистого віддання українського народу під покров Богородиці у 1995 році, від регулярних паломництв Івано-Франківської та Львівської єпархій на початку століття до всенародних і міжнародних прощ у кінці тисячоліття.

Цьому сприяла й чудотворна ікона, яка протягом століть чудесно здійснювала оздоровлення хворих, тілесно рятувала людей від смерті та неволі, охороняла міста від ворогів, дарувала благодать. При цьому слід зазначити, що чудотворність ікони простежується не лише в аспекті звершеного нею окремого видимого чуда, але й у духовій площині: освячення та оздоровлення душі людини.

Сьогодні в Україні плакається пошана та культ до понад тридцяти всеукраїнських чудотворних ікон Богородиці, окрім великої кількості менш знаних ікон, яких вшановують у віршах, поезіях, піснях. Марійська література повинна знайомити вірних з марійськими догмами, розкривати їхній зв'язок з навчанням і життям Церкви.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушків Б. Зарваниця – святиня землі української / Б. Андрушків. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2000.
2. Баліцька. М. Сонце над Серетом. Поетична збірка / М. Баліцька. – Тернопіль: Економічна думка, 1998.
3. Баліцька. М. Неопалима купина. Поетична збірка / М. Баліцька. – Тернопіль: 2003.
4. Баліцька. М. Стрітєння. Збірка віршів та прози / М. Баліцька. – Тернопіль: Збруч, 2005.
5. Бутрин. С. Я те сказав, про що ніколи не мовчать. Поетична збірка / С. Бутрин. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.
6. Вояківський. М. Шляхами наших прочан / М. Вояківський. – Львів: Місіонар, 1998.
7. Вихрущ В. Безсмертя душі / В. Вихрущ. – Тернопіль: Джура, 1998.
8. Гнатюк. В. Лірник / В. Гнатюк // Етнографічний збірник. – 1906. – т. 2.
9. Квич П.-Д. Паломницька Святиня Матері Божої в Зарваниці (Україна). Богословський погляд / П.-Д. Квич. – Тернопіль: Збруч, 2010.
10. Колбасін. В. Небо на землі: Паломництво до святоуспенської Унівської Лаври / В. Колбасін. – Львів: Свічадо, 2009.

11. Кузьмович-Головінська М. Листи споминів / М. Кузьмович-Головінська. – Торонто, 1971.
12. Катрій Ю. Пізнай свій обряд. / Ю. Катрій. – Львів: Свічадо, 2004.
13. Лепкий Б. Твори в 2 т. / Б. Лепкий. – К.: Дніпро, 1991.
14. Лучка Т. Стежками рідного краю. Поетична збірка / Т. Лучка. – Тернопіль, 2001.
15. Мельник А. Зарваниця / А. Мельник. – Рогатин, 1926.
16. Мокрецька Т. Вишиванка слова. Збірка поезій / Т. Мокрецька. – Тернопіль: Воля, 2003.
17. Нікітюк Л. «Загубилась в поезії я...». Поетична збірка / Л. Нікітюк. – Тернопіль: Джура, 1998.
18. Погорецький В. До стіп Зарваницької Матері Божої / В. Погорецький. – Тернопіль: Тойп, 2003.
19. Семеняк-Штангей В. Світ, який люблю. Збірка віршів / В. Семеняк-Штангей. – Тернопіль: Астон, 2006.
20. Чепурко Б. Подільська височина. Поетична збірка / Б. Чепурко. – Тернопіль: Збруч, 1997.
21. Штокалко П. Цвіт Марії: Поезії в честь Матері Божої / П. Штокалко // Нова громада. – Львів, 1906. – № 6. – С. 163-164.
22. Щурат В. Зарваниця / В. Щурат. – Перемишль: Нива, 1902.

УДК 7.071.1(477.83)

М. А. ДЗЮБА

МИСТЕЦЬКІ НАПРЯМИ ТВОРЧОСТІ ХУДОЖНИКІВ САМБІРЩИНИ ХХ–ХХІ СТОЛІТЬ

У статті розглядаються мистецькі напрями творчості художників регіону ХХ–ХХІ ст. З'ясовано, що протягом минулого століття поширеними були традиції соціалістичного реалізму, проте простежується зацікавлення стилістичними напрямками абстракціонізму, імпресіонізму, модерну.

Ключові слова: мистецькі напрями, школа, художники, Самбірщина.

М. А. ДЗЮБА

ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ТВОРЧЕСТВА ХУДОЖНИКОВ САМБИРСЧИНЫ ХХ–ХХІ ВЕКОВ

В статье рассматриваются направления творчества художников региона ХХ–ХХІ века. На протяжении ХХ века распространенными были традиции социалистического реализма, однако прослеживается интерес к стилистическим направлениям абстракционизма, импрессионизма, модерна.

Ключевые слова: художественные направления, школа, художники, Самбирищина.

М. А. DZIUBA

CULTURAL ACTIVITIES IN CREATION OF ARTISTS OF SAMBIRSCHYNI ХХ–ХХІ CENTURY

In the article the artistic trends of creativity of artists in the region ХХ–ХХІ century. During the twentieth century were widespread traditions of social realism, but the interest can be traced stylistic directions abstract, impressionism, modern.

Keywords: art direction, school, artists, Sambirschyna.